

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ

The Development of Online Learning Resources for Local Wisdom on Health

กาญจนา ไล่หนารายณ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ โดยศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 สาขาวิชาแพทย์แผนไทย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ (2) แบบประเมินความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ และ (3) แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ เพื่อใช้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 สาขาวิชาแพทย์แผนไทย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 90 คน

ผลการวิจัยพบว่า แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีความเหมาะสม ในด้านการออกแบบเว็บไซต์ ด้านประโยชน์และการนำไปใช้ อยู่ในระดับดี ส่วนด้านเนื้อหาเว็บไซต์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี เรียนชั้นปีที่ 2 มีประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ 7-13 ปี และมีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์อยู่ในระดับมาก ในภาพรวมมีความพึงพอใจเนื้อหาเว็บไซต์ การออกแบบเว็บไซต์ ประโยชน์และการนำไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ในด้านเนื้อหาเว็บไซต์ การออกแบบเว็บไซต์ ประโยชน์และการนำไปใช้ ตามอายุ ชั้นปี ประสบการณ์ และทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ พบว่า ผู้ใช้ที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจเนื้อหาเว็บไซต์ ประโยชน์และการนำไปใช้ต่างกัน ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ต่างกัน มีความพึงพอใจด้านการออกแบบเว็บไซต์ต่างกัน ผู้ใช้ที่ต่างชั้นปี และมีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกันในทุกด้าน

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้ออนไลน์, ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ, การแพทย์แผนไทย

Abstract

To develop online learning resources for local wisdom on health, the researcher studies and compares the levels of satisfaction expressed by second to fourth year undergraduates enrolled in the Thai

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Traditional Medicine Program, Faculty of Science, Ramkhamhaeng University in respect to online learning resources for local wisdom on health.

The instruments of research consisted of (1) online learning resources for local wisdom on health; (2) a form used to evaluate the appropriateness of online learning resources for local wisdom on health; and (3) a questionnaire utilized for evaluating the levels of satisfaction evinced regarding online learning resources for local wisdom on health. The sample population consisted of 90 second to fourth year undergraduates in the Thai Traditional Medicine Program, Faculty of Science, Ramkhamhaeng University registering at the second semester of the academic year 2013.

Findings showed that online learning resources for local wisdom on health were appropriate at a good level in the aspects of website design and utilization and application. The aspect of website contents was determined to be appropriate at a moderate level.

Most users were between the ages of twenty-six and thirty-five. Second year students had seven to thirteen years of experience in online information retrieval. They exhibited online information retrieval skills at a high level. Overall, they displayed satisfaction at a moderate level with the aspects of website contents, website design, and utilization and application.

In comparing the satisfaction levels of users regarding online learning resources for local wisdom on health in the aspects of website contents, website design, and utilization and application by reference to age, year of study, experience and skills in online information retrieval, the following was found: Users who differed in age evinced concomitant differences in levels of satisfaction with website contents and utilization and application. Users who differed in degree of experience in online information retrieval displayed parallel differences in levels of satisfaction with website design. Users who differed in year of study and online information retrieval skills exhibited parallel differences in levels of satisfaction in all aspects.

Keywords: Online Learning Resources, Local Wisdom of Health, Traditional Medicine

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ ความเชื่อที่ได้มาจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่สั่งสมสืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ โดยระหว่างการสืบทอดมีการปรับประยุกต์จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสถานการณ์ และสภาพสังคมในขณะนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นความรู้ที่อยู่กับบุคคลและชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนที่เกิดจากการปรับชีวิตให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมให้อยู่ได้อย่างเป็นปกติ (เอกวิทย์ ฤณกลาง,

นิธิ เอียวศรีวงศ์, วิจารย์ พานิช, รสนา โตสิตระกูล และนงคราญ ชมพูนุช, ม.ร.ว., 2546, หน้า 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับสุขภาพ มีส่วนสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิต เพราะปัญหาความเจ็บป่วยเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ มนุษย์จึงได้มีการค้นหาวิธีป้องกันและบรรเทาอาการเจ็บป่วย และพัฒนาแนวทางในการบำบัดรักษา โดยอาศัย ความเชื่อ ความรู้ ความคิด การลองผิดลองถูก การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ พืช สมุนไพรในท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ และมีการปฏิบัติมาอย่างยาวนาน จนเกิดการยอมรับและกลายเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ การพัฒนาภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทย พ.ศ. 2550-2554 กล่าวถึง การสร้างและจัดการความรู้ด้านการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ระหว่างนักวิชาการ นักวิจัย ผู้บริหาร บุคลากรด้านสาธารณสุข นักวิชาชีพ หมอพื้นบ้าน หมอแผนไทย และประชาชนผู้รับบริการ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพบรรณารักษ์ มีบทบาทในการรวบรวม สร้าง จัดเก็บ วิเคราะห์ จัดระบบ และเผยแพร่สารสนเทศ นอกจากนี้ ยังเป็น ผู้กลั่นกรอง และแนะนำแนวทางที่จะช่วยในการค้นคืนสารสนเทศ บนระบบเครือข่าย โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือช่วยการเข้าถึงสารสนเทศ ช่วยในการจัดเปลี่ยนรูปแบบสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ และทำครรชนีช่วยในการเลือกแหล่ง และทรัพยากรสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ เนื่องจากในปัจจุบันงานของบรรณารักษ์ต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี การสร้าง การจัดเก็บ การเผยแพร่ และการค้นคืนสารสนเทศในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น หากมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ เพื่อจัดการกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพให้เป็นระบบ และเผยแพร่องค์ความรู้นั้น จะช่วยทำให้นักศึกษาสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย นักวิชาการ นักวิจัย ผู้บริหาร บุคลากรด้านสาธารณสุข นักวิชาชีพ หมอพื้นบ้าน หมอแผนไทย ประชาชนผู้รับบริการ ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์ นักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่สนใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ สามารถสืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพที่มีคุณค่าตรงกับความต้องการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 สาขาวิชาแพทย์แผนไทย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 115 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ โดยการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ โดยจัดทำเป็นเว็บไซต์ที่ตัวชี้แหล่งในอินเทอร์เน็ต (Universal Resource Locator--URL) <http://www.thaimedicine.info>

2. แบบประเมินความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเว็บไซต์ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ และการนำไปใช้ประโยชน์

3. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือในการวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ โดยให้ตัวชี้แหล่ง ในอินเทอร์เน็ต (Universal Resource Locator--URL) <http://www.thaimedicine.info> และตัวอย่างหน้าเว็บ ของแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ สำหรับอ่านประกอบ หลังจากนั้นแจก แบบสอบถาม และได้อธิบายลักษณะการใช้งาน วัตถุประสงค์ของการจัดทำให้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้ง ได้รับฟังข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมแบบประเมินได้จำนวน 90 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One Way ANOVA) และในกรณีพบ ความแตกต่างจะทำการทดสอบด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ หลังจากทำการ วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ แล้ว สรุปผลได้ดังนี้

1. ในการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ผู้วิจัยได้สืบค้นสารสนเทศด้วย คำสำคัญทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ รวม 44 คำ และรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาจัดทำเป็น แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี คือ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ส่วนด้านเนื้อหาเว็บไซต์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 สาขาวิชาแพทยแผนไทย คณะ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ รายละเอียด ดังนี้

2.1 ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพส่วนใหญ่ มีอายุ 26-35 ปี เรียนชั้นปีที่ 2 มีประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ 7-13 ปี และมีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ อยู่ในระดับมาก

2.2 ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหา เว็บไซต์โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คืออ่านแล้วเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่วนข้ออื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีระดับความพึงพอใจด้านการออกแบบเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ สีสันทในการออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม สีพื้นหลังกับตัวอักษรมีความเหมาะสมต่อการอ่าน หน้าโฮมเพจมีความสวยงาม ทันสมัย เหมาะสมและน่าสนใจ ใช้งานง่าย สะดวกต่อการเข้าถึงและค้นหา ส่วนข้ออื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีระดับความพึงพอใจด้านประโยชน์และการนำไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจระดับมาก 1 ข้อ คือ สามารถเป็นแหล่งความรู้ได้ ส่วนข้ออื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3. ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 สาขาวิชาแพทย์แผนไทย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ใช้ที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจด้านเนื้อหาเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ต่างกัน โดยผู้ใช้ที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความพึงพอใจด้านการออกแบบเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามชั้นปี พบว่า ผู้ใช้ที่อยู่ชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจทุกด้านต่างกัน โดยชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่ำกว่าชั้นปี 2 และ ชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ พบว่า ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ต่างกัน มีความพึงพอใจด้านการออกแบบเว็บไซต์ต่างกัน โดยผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ 1-6 ปี มีความพึงพอใจต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความพึงพอใจด้านเนื้อหาเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ไม่แตกต่างกัน

3.4 เปรียบเทียบความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ พบว่า ผู้ใช้ที่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ต่างกัน มีความพึงพอใจทุกด้านต่างกัน โดยผู้ใช้ที่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์น้อย มีความพึงพอใจต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ความพึงพอใจด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ในภาพรวมปรากฏว่า ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีความพึงพอใจระดับปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การอ่านแล้วเข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดทำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพนั้น จะจัดกลุ่มข้อมูลให้ง่ายต่อการเข้าใจ คือ แบ่งเนื้อหาตามคำสำคัญ แยกภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในรายละเอียดของแต่ละคำประกอบด้วย ข้อมูลวิทยานิพนธ์ บทความ และข้อมูลเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับหลักการออกแบบเว็บไซต์ของกิดานันท์ มลิทอง (2542) ที่ว่า ควรมีการแบ่งเว็บไซต์ออกเป็นส่วน ๆ ให้เหมาะสม รวมทั้งออกแบบตัวเลือกในแต่ละหน้า และควรมีจำนวนไม่มากเกินไป ที่สำคัญ คือ ไม่ควรให้เว็บไซต์มีการเชื่อมโยงที่ลึกมากเกินไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Seffelmaier (2003) ศึกษาหลักวิธีการประเมินค่าและการออกแบบเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ พบว่า การเลือกตำแหน่งที่เหมาะสมของเนื้อหามีส่วนในการทำให้เว็บไซต์นั้นเป็นเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ และการออกแบบเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีการออกแบบเนื้อหา และการวางรูปแบบที่สอดคล้องกัน ความสะดวกในการใช้งานทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตพึงพอใจในการสืบค้นสารสนเทศ

2. ความพึงพอใจด้านเนื้อหาเว็บไซต์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ มีความชัดเจน ถูกต้อง และสมบูรณ์ แม้ว่าผู้วิจัยได้รวบรวมคำที่สอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหา และมีผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคำสำคัญแล้วก็ตาม แต่ยังคงพบว่า นักศึกษาแพทย์แผนไทย มีข้อเสนอแนะว่า ขอบเขตเนื้อหาในการจัดทำแหล่งเรียนรู้กว้างเกินไป และคำสำคัญที่ใช้ไม่ตรงกับความเข้าใจ ดังนั้น เนื้อหาที่รวบรวมจึงไม่ตรงตามความต้องการ และไม่สอดคล้องกับบทเรียน แต่ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติมา ชันชสิน (2549) ศึกษาเรื่อง บุคลากรทางการแพทย์กับการใช้สารสนเทศบนเว็บไซต์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรต้องการให้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการของบุคลากรการแพทย์ และการออกแบบเว็บไซต์ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

3. ความพึงพอใจด้านการออกแบบเว็บไซต์ ในภาพรวมปรากฏว่า ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจระดับมาก คือ สีสันทในการออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม และสีพื้นหลังกับตัวอักษร มีความเหมาะสมต่อการอ่าน เนื่องจากการออกแบบตามหลักการพัฒนาเว็บไซต์ และผู้วิจัยได้เลือกใช้สีเขียว ขาว เทา ซึ่งเป็น ชุดสีเย็น ที่ให้ความรู้สึกเย็นสบาย ทำให้ผู้ใช้สามารถใช้งานได้นาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ์ กาญจนกุล (2551) เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อเว็บไซต์ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งพบว่า นักศึกษาพึงพอใจภาพประกอบ ลักษณะการจัดวางแบบผสมผสานเนื้อหา และภาพประกอบให้กลมกลืนกัน และมีข้อเสนอแนะให้ตัวอักษรที่ใช้บนเว็บไซต์ควรเป็น สีโทนเย็น เช่น สีน้ำเงิน สีฟ้า และงานวิจัยของ ชีรศักดิ์ สะกุล (2549) ที่พบว่า ชุดสีที่ใช้ในหน้าโฮมเพจ และเว็บไซต์ของสถาบันระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ใช้ชุดสีโทนเย็นและใช้จำนวนหลักเพียง 2-3 สี รวมทั้ง

งานวิจัยของ ฟิรเดซ ตังคะประเสริฐ (2550) ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านการใช้งาน คือ โทนนีที่ใช้สบายตา สะดวกต่อการใช้งาน เมนูฟังก์ชันเข้าใจง่าย ใช้งานสะดวก รวมถึง Hall และ Hanna (2004) พบว่า สีสันของเว็บไซต์ มีผลต่อการใช้งานเว็บไซต์ และทำให้ผู้ใช้กลับมาใช้งานอีก

4. ความพึงพอใจด้านประโยชน์และการนำไปใช้ ในภาพรวมปรากฏว่าผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจระดับมาก คือ สามารถเป็นแหล่งความรู้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิไกร คำเสียง (2549) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ด้านประโยชน์และการนำไปใช้มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ ได้รับความรู้ใหม่ ๆ และสาระจากการสนทนา เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล เวียงคำ (2549) ที่พบว่า สื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้นช่วยส่งเสริมให้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสืบค้นสารสนเทศด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

5. การเปรียบเทียบเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ใช้ที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจด้านเนื้อหาเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี ตะโกพร (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการข้อมูลผ่านเว็บไซต์ กรณีศึกษาศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการเว็บไซต์ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของเว็บไซต์ สำหรับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ จิตติมา ชันชสิน (2549) ศึกษาเรื่อง บุคลากรทางการแพทย์กับการใช้สารสนเทศบนเว็บไซต์ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทั่วไปของประชากรที่แตกต่างกัน มีผลต่อการใช้สารสนเทศบนเว็บไซต์แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรทางการแพทย์ที่มี อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน มีการใช้สารสนเทศบนเว็บไซต์แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ พิษณุ กาญจนกุล (2551) เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อเว็บไซต์ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาที่มีเพศและอายุ ต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ผู้ใช้ที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจจะเป็นเพราะกลุ่มอายุนี้นี้มีความถนัดและเคยชินกับการหาความรู้จากวิธีอื่นมากกว่า รวมถึงอาจมีปัญหาทางสายตา ทำให้ไม่สามารถใช้งานเว็บไซต์ได้เป็นเวลานาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา คชาทอง (2549) เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกกลุ่ม OPPY Club พบว่า ผู้สูงอายุจะใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อความเพลิดเพลิน รองลงมาคือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้

6. การเปรียบเทียบเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่มีปัญหาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า ผู้ใช้ที่อยู่ชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจทุกด้านต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุกาญจณกุล (2551) ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีคณะ ชั้นปี และรายได้ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่างกัน

7. การเปรียบเทียบเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่มีปัญหาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ พบว่า ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ต่างกัน มีความพึงพอใจด้านการออกแบบเว็บไซต์ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติมา ชันชสิน (2549) ซึ่งพบว่า ประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน มีการใช้สารสนเทศบนเว็บไซต์แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ 0-6 ปี มีความพึงพอใจต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอธิบายได้ว่า ในการใช้งานแหล่งสารสนเทศออนไลน์ ยังคงเป็นอุปสรรค สำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ในการสืบค้นน้อย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความไม่คุ้นเคยกับการใช้เว็บไซต์ และอินเทอร์เน็ต โดยอาจจะมีทัศนคติที่จะหาความรู้จากสื่ออื่น เช่น หนังสือ หรือตำรา มากกว่า เพราะในส่วนของความพึงพอใจด้านเนื้อหาเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ นั้นไม่แตกต่างกัน

8. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่มีปัญหาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ และด้านประโยชน์และการนำไปใช้ จำแนกตามทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ พบว่า ผู้ใช้ที่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ต่างกัน มีความพึงพอใจทุกด้านต่างกัน โดยผู้ใช้ที่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์น้อย มีความพึงพอใจต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะผู้ใช้ที่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์น้อย ไม่คุ้นเคยกับการค้นหาสารสนเทศออนไลน์ จึงทำให้ห้มองว่าไม่สามารถได้รับประโยชน์จากการใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ แม้ว่า แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่มีปัญหาท้องถิ่นด้านสุขภาพได้สร้างขึ้นจาก การสืบค้นและรวบรวมสารสนเทศมาจัดกลุ่มและนำเสนอใหม่แล้วก็ตาม สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมควร กวียะ (2540) เกี่ยวกับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ในแง่ที่ว่าประโยชน์นำไปสู่ความพึงพอใจได้ ดังนั้น เมื่อผู้ใช้มีความเห็นว่าได้ประโยชน์น้อย ความพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่มีปัญหาท้องถิ่นจึงมีน้อยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์มีปัญหาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีความพึงพอใจด้านเนื้อหาเว็บไซต์ ในข้อความชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจาก การวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการรวบรวมสารสนเทศจาก ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และกำหนดคำสำคัญตามขอบเขตดังกล่าว แต่ผู้ประเมินความพึงพอใจ คือ นักศึกษาแพทย์แผนไทย จึงทำให้คำสำคัญที่ใช้มีความหมายกว้างเกินไป ไม่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้เท่าที่ควร แม้ว่าคำสำคัญที่ใช้จะกำหนดจากคู่มือหัวเรื่องก็ตาม แต่ผู้จะใช้จะใช้คำทั่วไปตามความเข้าใจ และมีความหมายที่แคบกว่าคำสำคัญที่ผู้วิจัยกำหนด ดังนั้น ในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาจึงควรกำหนดให้แคบลงมา และเพิ่มการระบุคำสำคัญจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาโดยตรง

2. ในการออกแบบเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งทรัพยากรบนเว็บ ควรออกแบบสีพื้นหลังตัวอักษร และสีสันของเว็บ เป็นสีโทนเย็น ซึ่งทำให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึกเย็นสบาย สามารถใช้งานเว็บไซต์ได้นานยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์และการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์มีปัญหาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ควรกำหนดขอบเขตตามเนื้อหาให้ชัดเจน อาจไม่ต้องเป็นขอบเขตเนื้อหาที่กว้าง เพราะเนื้อหาในด้านนี้มีจำนวนมาก จึงควรกำหนดให้แคบ และลงรายละเอียดให้ลึก และชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยอาจกำหนดตามหลักสูตร หรือรายวิชาเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินความพึงพอใจ

2. ก่อนการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ควรสำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อน จะทำให้การออกแบบตรงตามความต้องการ และมีความพึงพอใจมากขึ้น

3. ในการกำหนดคำสำคัญ ควรเพิ่มคำที่นอกเหนือจากบัญชีหัวเรื่องไปด้วย จะทำให้ได้เนื้อหาที่ตรงกับความต้องการมากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการศึกษาเพื่อรวบรวมคำสำคัญ และจัดทำเป็นหัวเรื่องด้านการแพทย์แผนไทย

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2542). *สรรค์สร้างหน้าเว็บและกราฟิกบนเว็บ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา ชันชลิน. (2549). *บุคลากรทางการแพทย์กับการใช้สารสนเทศบนเว็บไซต์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธีรศักดิ์ สะกล. (2549). *การวิเคราะห์การออกแบบเว็บไซต์ของสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิษณุ กาญจนกุล. (2551). *ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อเว็บไซต์ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พีรเดช ดังคะประเสริฐ. (2550). *การวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้เว็บไซต์ “เด็กมอ” มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฤทธิไกร คำเฮียง. (2549). *การสร้างเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานจำ)*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไล เวียงคำ. (2549). *การประเมินผลการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้ให้บริการห้องสมุดวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมควร กวียะ. (2540). *สื่อมวลชนคลีวิต*. นนทบุรี: แก้วน้ำ.
- สมศรี ตะโกพร. (2553). *การพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการข้อมูลผ่านเว็บไซต์: กรณีศึกษาศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพัตรา ภาททอง. (2549). *การใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกกลุ่ม OPpy Club*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอกวิทย์ ฌ ถกลาง, นิธิ เอียวศรีวงศ์, วิจารย์ พานิช, รสนา โตสิตระกูล และนงคราญ ชมพูนุท, ม.ร.ว. (2546). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- Hall, R. H., & Hanna, P. (2004). The impact of web page text-background colour combinations on readability, retention, aesthetics and behavioural intention. *Behaviour & Information Technology*, 23(3), 183-195.
- Seffelmaier, G. W. (2003). Methods use to evaluate and design a successful website. *Dissertation Abstracts International*, 64(03A), 995. (UMI No. 3083220)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper.